

MINISTERSTWO RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

BIURO PEŁNOMOCNIKA RZĄDU DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa, tel. +48 22 461 60 00, fax +48 22 461 60 02

www.mrpips.gov.pl; www.niepelnosprawni.gov.pl; E-Mail: sekretariat.bon@mrpips.gov.pl

Warszawa, 7 grudnia 2020 r.

BON-IV.055.5.2020.AP

DDP-II.055.77.1.2020.NK

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), po rozpatrzeniu petycji z dnia 8 września 2020 r. w sprawie zmiany wzoru orzeczenia o stopniu niepełnosprawności i wzoru wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz wprowadzenia samorządowej renty inwalidzkiej, niniejszym zawiadamiam o sposobie jej rozpatrzenia.

Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności jako akt pochodzący od organów administracji publicznej nie posiada cech dowolności. Ramy tego aktu zakreślają zarówno przepisy procedury administracyjnej jak i przepisy prawa materialnego.

Składniki struktury orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ustawodawca ustalił w § 13 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2018 r. poz. 2027, ze zm.). Obowiązek lub możliwość dodania do orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dodatkowych składników wynikać musi z odrębnych regulacji, a więc wówczas, gdy przepisy prawa materialnego uprawniają organ administracji publicznej do ich zawarcia w orzeczeniu. Podkreślić należy, że brak takich przepisów uniemożliwia wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności zawierającego inne elementy, niż wskazane w § 13 ust. 2 rozporządzenia, a gdyby takie orzeczenie wydano, byłoby ono dotknięte wadą kwalifikowaną skutkującą jego unieważnieniem.

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Wskazać należy, że żaden przepis powołanego rozporządzenia nie zawiera normy prawnej przyznającej zespołowi do spraw orzekania o niepełnosprawności swobody co do określania dodatkowych elementów orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, a zatem zawarcie w orzeczeniu dodatkowych składników bez podstawy prawnej stanowiłoby podstawę do stwierdzenia nieważności tego orzeczenia (por. art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a.).

Analogicznie do przepisu § 13 ust. 2 określającego strukturę orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, normodawca w § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności określił elementy wniosku o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Również w tym przypadku brak jest normy zezwalającej zespołowi do spraw orzekania o niepełnosprawności na dodanie składników wniosku.

Reasumując, dokonanie wskazanych w petycji zmian w strukturze orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz wniosku o wydanie tego orzeczenia jest niezgodne z obowiązującymi przepisami prawa.

Zasady i tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876).

Prawo do świadczeń pieniężnych udzielanych na podstawie ww. ustawy ustala się przez porównanie dochodu osoby lub rodziny z odpowiednim kryterium dochodowym. Obok kryterium dochodowego powinien wystąpić co najmniej jeden z powodów wymienionych w art. 7 pkt 2-15 ustawy o pomocy społecznej, np. bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i inne. Od dnia 1 października 2018 r. kryterium dochodowe dla osoby w rodzinie wynosi 528 zł, natomiast dla osoby samotnie gospodarującej 701 zł.

Kryteria dochodowe w pomocy społecznej podlegają weryfikacji, co określa wspomniany art. 9 ustawy o pomocy społecznej. Stanowi on, że kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań progu interwencji socjalnej. Badania progu interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, kierując się zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 7 października 2005 r. w sprawie progu interwencji socjalnej (Dz. U. poz. 1762). Ostatnia weryfikacja miała miejsce w 2018 r., w związku z czym kolejna przewidziana jest na 2021 r.

Odnosząc się do kwestii zasiłku stałego wyjaśniam, że na podstawie art. 37 ust. 1 ww. ustawy świadczenie to przysługuje:

1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;

2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Wysokość tego świadczenia jest uzależniona od dochodu osoby ubiegającej się o wsparcie. Zgodnie z art. 37 ust. 2 ww. ustawy zasiłek stały ustala się w wysokości:

1) w przypadku osoby samotnie gospodarującej - różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645 zł miesięcznie;

2) w przypadku osoby w rodzinie - różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. Przy ustalaniu uprawnień oraz wysokości zasiłku stałego do dochodu nie wlicza się kwoty zasiłku okresowego.

Świadczenie w postaci zasiłku stałego zostało zatem przewidziane dla osób całkowicie niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności. Z uwagi jednak na sposób obliczania kwoty tego zasiłku, stanowi on świadczenie wyrównujące dochód osoby uprawnionej do wysokości odpowiedniego kryterium dochodowego (kryterium osoby samotnie gospodarującej lub osoby w rodzinie). Nie jest to świadczenie w stałej, niezmiennej wysokości jak np. świadczenia emerytalno-rentowe.

Zawarta w petycji propozycja wprowadzenia samorządowej renty inwalidzkiej dla osób, które nie mają prawa do zasiłku stałego ani nie otrzymują żadnej renty, która to renta miałaby być wypłacana przez ośrodki pomocy społecznej, nie znajduje uzasadnienia z punktu widzenia usytuowania systemowego takiego świadczenia w pomocy społecznej. Z treści petycji wynika, że miałyby być to renta wypłacana osobom, których dochód przekracza kryterium dochodowe do świadczeń z pomocy społecznej (stąd brak prawa do zasiłku stałego). Świadczenie takie nie mogłoby więc funkcjonować w systemie pomocy społecznej,

w którym uprawnienie do świadczeń pieniężnych jest co do zasady obwarowane przesłanką wysokości dochodu. Ponadto świadczenie takie, z uwagi na jego obligatoryjność, wykraczałoby poza cele i zasady pomocy społecznej.

W systemie pomocy społecznej sytuacja każdej osoby lub rodziny wymagającej wsparcia rozpatrywana jest indywidualnie, a pomoc powinna być dostosowywana do zdiagnozowanych potrzeb wynikających z trudnej sytuacji, w jakiej dana osoba lub rodzina się znajduje.

Należy również podkreślić, że rolą pomocy społecznej jest w pierwszej kolejności wspieranie osoby (rodziny) w jej wysiłkach zmierzających do zaspokojenia potrzeb bytowych, tak by stała się ona samowystarczalna. Pomoc ta ma charakter przejściowy i pomocniczy, stanowi wsparcie w przewycięzaniu trudnych sytuacji życiowych i zabezpieczenie najpilniejszych wydatków bytowych. Nie powinna ona zatem zamieniać się w stałe źródło utrzymania osób o nią występujących, służące zaspokajaniu wszystkich ich oczekiwań.

Z powyższych względów nie planuje się wprowadzenia postulowanej w petycji samorządowej renty inwalidzkiej.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi

Z poważaniem
Małgorzata Paprota
Dyrektor
Biura Pełnomocnika Rządu
do Spraw Osób Niepełnosprawnych
/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/